

Наземні міни: загальний огляд, типи мін та спосіб ураження. Правила безпеки

Важливо розуміти, що у зв'язку із природнім впливом (перебуваючи певний час у ґрунті та воді), міни та ВНП іржавіють, деформуються, та при їх виявленні можуть бути не схожими на представлені зразки на фото. Але з часом вони не втрачають своєї властивості реагувати на будь який вплив чи контакт та вибухати і залишаються дуже небезпечними. Тому потрібно бути вкрай обережними з незнайомими та підозрілими предметами!

Треба чітко усвідомити, що виявленням, маркуванням та знешкоджуванням мін і вибухонебезпечних предметів мають займатися виключно підготовлені фахівці, які мають відповідний допуск до робіт з розмінування.

Забороняються: Будь-які спроби самостійного розмінування чи будь-які інші дії з підозрілими предметами.

Необхідно пам'ятати, що необережне поводження із цими предметами (спроби взяти до рук чи перенести, розібрати, здійснити будь який механічний вплив тощо) може призвести до смерті або до значної шкоди здоров'ю та каліцтва людини чи групи людей.

Міна – це вибухонебезпечний пристрій, спрямований на виведення з ладу чи знищення людини, транспорту або будівлі від присутності, близькості або контакту з особою чи транспортним засобом.

Потрібно пам'ятати, що міна може поранити, покалічити чи вбити людину, або декілька людей, зруйнувати чи пошкодити транспортний засіб/елементи інфраструктури.

Серед військових є таке визначення, як «негуманні міни». Що ж це за міни? Це саме ті, які не забирають життя, а серйозно калічать людину, лишаючи на все подальше життя згадку про себе. Останні роки війни принесли багато горя та смертей. Також все частіше ми можемо спостерігати у нашому суспільстві людей з інвалідністю, як наслідок військових дій, а також інцидентів, пов'язаних з вибухонебезпечними предметами. Багатьох з них можна б було уникнути, якби постраждали були правильно поінформовані щодо різних видів небезпек, цінували своє життя та обирали безпечну поведінку.

З огляду на те, що існує безліч типів та модифікацій мін, а також з міркувань недоцільності зайвої технічної інформації, що може викликати небезпечну зацікавленість та дослідницький інтерес у дітей, ми розглянемо лише декілька типів мін, які можуть бути прикладами високого рівня небезпеки. Крім того, їхній зовнішній вигляд з часом може дуже змінюватись. А головне, більшість з них, як правило, лишається зовсім непомітними

візуально, і проявляються лише під час інциденту, який може коштувати людині життя чи серйозного травмування.

За тактичним призначенням міни поділяються на:

- o протипіхотні;
- o протитранспортні.

За ступенем небезпеки:

- o такі, що знешкоджуються;
- o такі, що не знешкоджуються.

УВАГА! ВСІ МІНИ Є ВКРАЙ НЕБЕЗПЕЧНИМИ!

Якщо більша частина мін не є знешкоджувальними навіть фахівцями з великим досвідом і їх тільки підривають закладним зарядом на місці, можна собі уявити, яку небезпеку вони несуть цивільному населенню у разі будь якої взаємодії з ними.

Крім того, завжди пам'ятаймо, що ті, хто встановив міну, зробили все можливе, щоб її не можна було помітити, а тим більше знешкодити. Існують численні засоби ускладнити процес розмінування. Дуже часто міни забезпечують елементами не вилучення, що унеможливорює будь які маніпуляції з ними чи встановлюють у складній комбінації з іншими мінами, використовуючи розтяжки тощо.

З назви вже можна зробити висновок, що даний тип мін направлений саме проти людини, для того, щоб вбити чи покалічити одну чи декілька осіб.

Протипіхотна міна (ППМ) – це міна, призначена для того, щоб вибухати від присутності, близькості або контакту з людиною, яка виводить з ладу, калічить або вбиває одну чи більше осіб.

- o Невеликі за розміром.
- o Різні за формою, кольором (зелений, коричневий, світло/темно-коричневий тощо в залежності від оточуючого середовища), матеріалом.
- o Встановлені таким чином, щоб їх не помітили.
- o Часто використовуються з додатковими засобами (розтяжки, дроти, мотузки з риболовними гачками, розкладеними у траві чи перекинутими через гілля дерев, що легко чіпляються за елементи одягу тощо).
- o Не мають терміну придатності (через багато років залишаються чутливими до будь якого впливу та здатними вибухнути).

За характером ураження протипіхотні міни поділяються на дві групи:

- o **фугасні** (основний вражаючий ефект – вибухова хвиля, яка руйнує все на своєму шляху);

- о **осколкові** (ураження відбувається готовими забійними елементами та уламками корпусу міни).

Фугасні протипіхотні міни та особливості небезпеки

Протипіхотні фугасні міни – встановлюються на ґрунт чи під ґрунт/сніг (візуально не помітні). Спрацьовують від настання на них ногою. Результат – смерть від больового шоку чи втрати крові, або руйнування нижньої частини ноги (стопи). Ураження відбувається вибуховою хвилею, часто супроводжується втратою свідомості. Крім того, висока температура вибухових газів може заподіяти значні опіки нижнім кінцівкам.

Протипіхотна фугасна міна натискної дії «ПМН-2» (іл. 4)

Іл. 4. Протипіхотна фугасна міна «ПМН-2»

Особливості міни:

- о термін бойової роботи міни не обмежений;
- о відноситься до категорії **не знешкоджуваних** (знешкодження відбувається тільки підривом міни).

Протипіхотна фугасна міна натискної дії ПФМ-1 (Пелюстка) (іл. 5)

Іл. 5. Протипіхотна фугасна міна ПФМ-1 (Пелюстка)

Встановлюється виключно методом дистанційного мінування на ґрунт. Доставляється до місця касетними боеприпасами, які можуть нести в собі до 320 штук в кожному. За

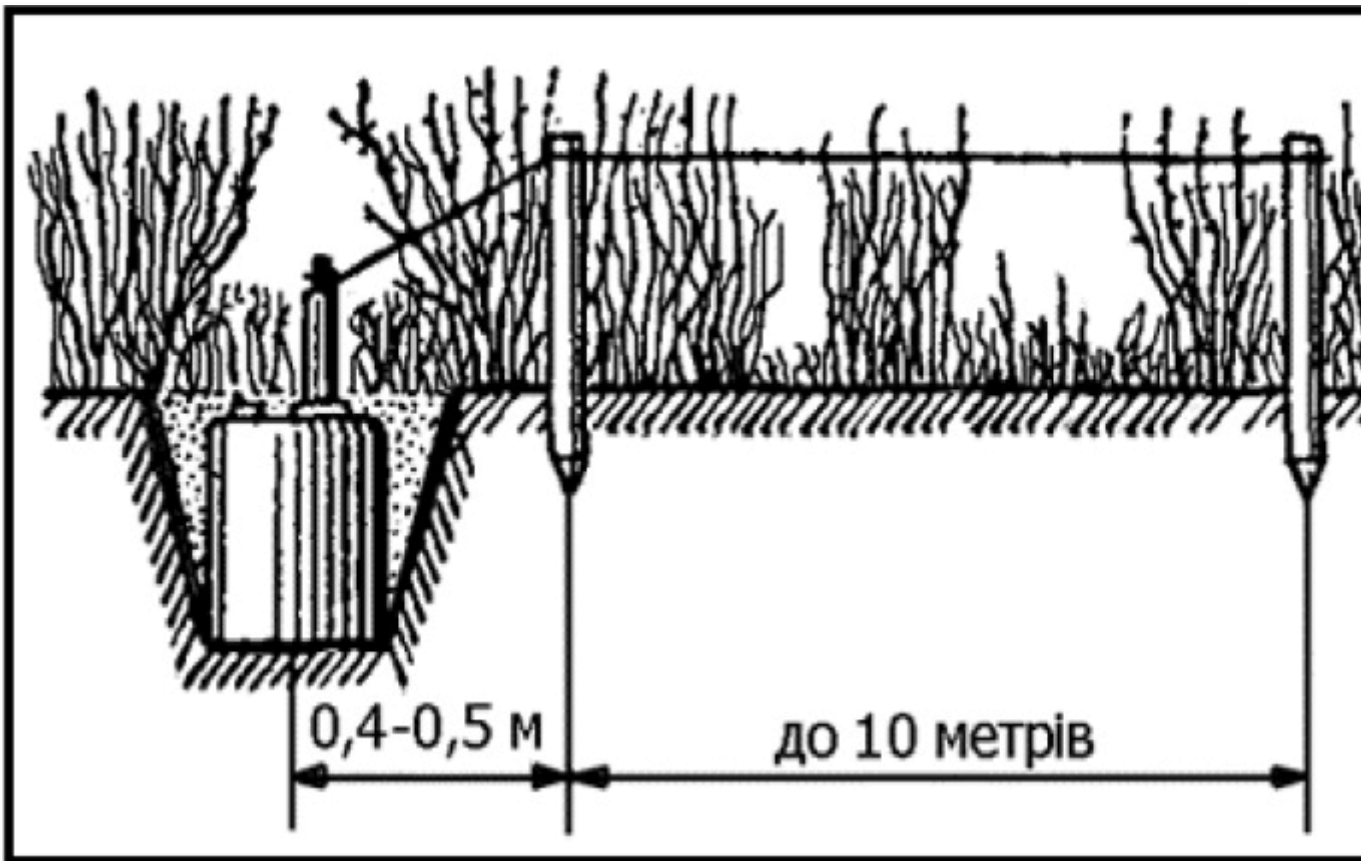
короткий термін часу такими мінами може бути забруднена велика площа території з дуже щільним розміщенням вибухонебезпечних предметів, які невеликі за розміром (біля 12 см) та практично непомітні в густій траві. Матеріал корпусу – пластмаса, радіус ураження – 3 м. Зустріч з такою міною може коштувати людині втратою стопи, а інколи і життя.

Завдяки незвичайній формі, що обумовлена аеродинамічними якостями задля розсіювання з повітря, ця маленька міна **часто сприймається дітьми як іграшка**, що при контакті з нею закінчується дуже плачевно.

Осколкові протипіхотні міни та особливості небезпеки

Протипіхотна вистрибуюча осколкова міна кругового ураження «ОЗМ-72» (міна-жаба чи «злюка» – рос.) (іл. 6)

Іл. 6. Протипіхотна міна «ОЗМ – 72» та схема її установки

Міна спрацьовує, коли людина зачіпляється за дротяну розтяжку. Вона вистрибує на висоту 90-110 см від поверхні землі, розривається та розкидає повз себе 2400 забійних елементів (кульки або ролики). **В радіусі 25-30 м** нічого живого лишитися не може – це називається **радіусом суцільного ураження**. Але смертоносні осколки можуть летіти на відстань **до 300 м** та завдавати значної шкоди (**вбити чи серйозно поранити людину**). Одна така міна одночасно може поразити десятки людей.

Особливості міни:

- о Строк бойової роботи міни не обмежений.
- о Завдяки вистрибуючій дії та дуже великій щільності розповсюдження забійних елементів при її спрацюванні уникнути ураження в радіусі 25-30 м практично не можливо.
- о Дуже висока чутливість зривника робить **знешкодження міни вкрай небезпечним**.
- о Може встановлюватися на **не витягування** за допомогою міни-сюрпризу розвантажувальної дії МС-3 (буде розглянута далі) або ж саморобних мін-сюрпризів.

Протипіхотна міна МОН-50 (іл. 7)

Іл. 7. Протипіхотна міна МОН-50

Протипіхотна осколкова міна спрямованого секторного ураження.

Ураження людини (або декільком осіб) завдається готовими забійними елементами (кульки або ролики), які вилітають у напрямі робочої дії міни в секторі по горизонту 54 градуси. Дальність ураження – 50 метрів. Висота сектора поразки від 15 см до 4 м на граничній дальності. Міна в ручну встановлюється на ґрунт чи за допомогою струбцини може кріпитися на дерево або іншу вертикальну поверхню.

Може використовуватись як керована – підрив проводиться оператором з пульта управління при появі супротивника в секторі поразки, чи як міна-розтяжка – при зачіпанні тонкого дроту.

Міна МОН-50 може бути замаскована гілками дерев та іншою рослинністю вздовж доріг та стежок біля місць ведення бойових дій та знаходження військових позицій.

Якщо міна приводиться в дію за допомогою розтяжки (тонкого металевого дроту, який практично не помітний у густій траві та кущах), її називають міною-розтяжкою. Часто у якості мін-розтяжок використовуються гранати, які кріпляться на кілки чи дерева та приводяться в дію за допомогою розтяжки (зачіпання або перерізання дроту призводить до вибуху).

Протитранспортні міни призначені для спрацювання від присутності, близькості або контакту з транспортним засобом.

Використовуємо термін «*протитранспортні міни*» (не «*протитанкові*»), який дає більше розуміння того, що даний вид загрози є небезпечним не тільки для танку, але і для будь якого транспортного засобу вагою більше 150 кг. Інколи водій легкового автомобіля має

хібну думку стосовно своєї відносної безпеки (він/вона ж їде не на танку). Тому використання терміну «*протитранспортні міни*» буде більш доречним та дієвим, особливо у контексті занять з інформування про мінну небезпеку і більше відповідає міжнародним стандартам протимінної діяльності.

На відміну від протипіхотних мін, які були заборонені в 1997 році відповідною конвенцією, використання протитранспортних мін на даний час регулюється, але не заборонене. Згідно сумної статистики **Україна у 2016 році зайняла 1-е місце у світі по кількості жертв від протитранспортних мін**, випередивши Сирію. Майже чверть світових жертв (24%) інцидентів із протитранспортними мінами припало саме на Україну. На жаль, останнім часом ситуація ще погіршилась.

Особливості протитранспортних мін:

- o Вони більші за розміром, ніж протипіхотні;
- o Як правило, тарілкоподібної форми, колір зелений, коричневий різних відтінків (в залежності від оточуючого середовища);
- o Поріг спрацювання – від 150-200 кг.
- o Деякі з таких мін складно виявити, бо вони містять мінімальну кількість металу.

Виникає питання:

? Якщо протитранспортна міна розрахована на велику вагу, чи може вона бути небезпечною для людини, яка важить значно менше?

? Чи можна її усунути з дороги, якщо ми її побачили на своєму шляху?

Поясніть свою відповідь: Чому ТАК або Чому НІ?

Відповідь:

Коли ми розпочинали розглядати тему «Міни», звертали увагу на те, що міни встановлюються таким чином, щоб їх було важко помітити та знешкодити. Для цього використовується багато способів та всіляких хитрощів. Найбільш розповсюдженими є два варіанти ускладнити, а інколи і зовсім унеможливити процес знешкодження протитранспортних мін:

- o навколо протитранспортної міни можуть бути закладені декілька протипіхотних мін. Таким чином, саперу потрібно бути вкрай обережним та спочатку «розібратися» з протипіхотними мінами для того, щоб дістатися до протитранспортної;
- o протитранспортна міна може бути оздоблена елементами невилучення. Якщо це не передбачено конструктивно, під нею може бути інша міна, яка має розвантажувальну дію, і будь яка спроба зрушити протитранспортну міну з місця призведе до вибуху.

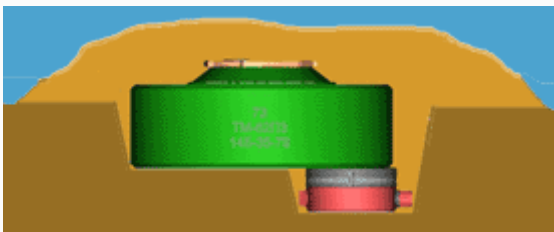
Часто для цього використовується міна, яка у своїй назві несе сенс свого призначення – **міна-сюрприз МС-3** (іл. 8). Вона призначена для використання як пристрій

невилучення для протитранспортних та інших мін, що не мають власного подібного пристрою. Крім того, міна може використовуватися як міна-пастка розвантажувальної дії.

Більш детально ми розглянемо цю підступну міну далі, у розділі «Міни-пастки».

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ: Якщо десь були виявлені протитранспортні міни, будьте впевнені, – на даній території є і протипіхотні!

Іл. 8. Міна-сюрприз МС-3 та її використання

Протитранспортна міна ТМ-57 (іл. 9)

Іл. 9. Протитранспортна міна ТМ-57

Призначення міни – виведення з ладу гусеничної та колісної техніки супротивника. Встановлюється на ґрунт, під ґрунт, воду чи у сніг вручну або засобами механізації.

Особливості міни:

- о Термін бойової роботи міни не обмежений.
- о Чутливість **200-500 кг.**
- о У разі довгого знаходження у ґрунті чи воді корпус міни піддається корозії та руйнуванню, від чого **чутливість міни зростає до 3-5 кг!**
- о До міни може додаватися **допоміжний детонатор невитягування** (за допомогою гнізда на бічній стінці, закрито заглушкою) чи вона може встановлюватися на **недобування** за допомогою міни-сюрпризу розвантажувальної дії МС-3 (розглянуто вище) або ж саморобних мін-пасток.

Висновки:

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ:

Не можна наближатися до міни, торкатися чи якимось чином впливати на неї (намагатися пересунути, накрити іншим предметом, залити водою, кидати в неї камінням тощо).

Все це може привести до вибуху міни.

Мінімальна безпечна відстань від міни – не менше 300 м.

Інші види загроз

Додати цю сторінку до закладок

Мета заняття: Ознайомити слухачів з різними типами небезпек, які можуть загрожувати мирному населенню під час воєнних дій та навчити їх ідентифікувати загрозу і правильно вести себе в екстремальних ситуаціях.

Насправді, **міни** не є єдиним видом смертельної загрози для населення. Ми розглянемо різні види вибухонебезпечних предметів, об'єднаних у шість типів загроз:

1. **Міни.**
2. **Боєприпаси, що не вибухнули.**
3. **Залишені боєприпаси.**
4. **Детонатори (запали, підрильники).**
5. **Саморобні вибухові пристрої та Міни-пастки.**
6. **Набої.**

Під час війни крім мін з'являються й **інші види загроз**, які ми розглянемо нижче.

Боєприпас, що не вибухнув (НВБ) (іл. 10) – вибухонебезпечний предмет, підготовлений до використання або використаний шляхом установлення капсуля, запалу/підрильника / детонатора, переведення в бойове положення або іншим чином. Він міг бути вистрілений, скинутий, запущений або випущений, проте не вибухнув через або несправність, або конструкцію, або з будь-якої іншої причини.

Іл. 10. Боєприпаси, що не вибухнули

У чому небезпека?

1. Їх дуже багато (набагато більше, ніж мін).
2. Частина з них візуально абсолютно непомітна (снаряди часто заходять повністю у землю).
3. Вони дуже нестабільні, чутливі та непрогнозовані – можуть здетонувати й вибухнути будь-якої хвилини.
4. Ставлення до них людей та, відповідно, поведінка є вкрай неправильними – абсолютно не відповідають ступені небезпеки, яку несуть у собі нерозірвані боєприпаси.
5. Інколи вони виглядають як купа покрученого металу, схожа на металобрухт, але в собі можуть зберігати елементи, що не вибухнули, детонатори, і становити серйозну загрозу безпеці людини.

З огляду на те, що під час обстрілів використовуються боєприпаси, які вже десятки років лежали на складах і давно мали бути утилізовані та з ряду інших причин, біля 30 % випущених боєприпасів не розривається. І це дуже оптимістична статистика. Інколи їх набагато більше. Частину з них можна частково спостерігати у землі, асфальті чи в будівлях, інші входять у землю повністю, становлячи страшну загрозу для населення.

Якщо, наприклад, поле було в зоні обстрілів, немає ніякої гарантії, що хоча б один снаряд не потрапив у землю. Цього абсолютно достатньо, щоб завдати шкоди як людям, так і техніці при обробці земельної ділянки. Вважати територію безпечною можна буде тільки після її ретельної перевірки та розмінування.

Як вже згадувалось раніше, міжнародна статистика свідчить: «Один рік війни тягне за собою 10 років розмінування». Якщо ж військові дії були активними (як в Україні), рік війни може потягнути за собою 20 років очищення території. Якби війна закінчилася сьогодні, нашій країні знадобилось би біля 100 років, щоб повернути безпеку на ті території, яких торкнулася війна. Це дуже довгий та дороговартісний процес.

Незадовільний матеріальний стан більшості сімей, які проживають у безпосередній близькості до місць бойових дій, та відсутність роботи підштовхують людей до пошуку додаткових джерел доходу. Один з найпоширеніших – це збір металобрухту, до якого долучають і дітей, не думаючи про наслідки. Вибухонебезпечні залишки війни несуть смертельну загрозу всім, хто перед ними: військовим, цивільним чи дітям.

Враховуючи те, що у боєприпасі може бути більше, ніж один детонатор, можливий частковий розрив. Зовні він може виглядати як спрацьований та цілком безпечний, але насправді, зберігаючи в собі частину вибухової речовини та детонатор, залишається чутливим до будь-якого впливу.

Тому **заборонено займатися збором металобрухту** на територіях, яких торкнулася війна, збирати залишки від боєприпасів, зброї, техніки тощо.

Залишені вибухонебезпечні боєприпаси (ЗВБ) (іл. 11) – це вибухонебезпечні боєприпаси, що не були використані під час збройного конфлікту та були залишені або кинуті однією зі сторін збройного конфлікту і більше не знаходяться під контролем жодної зі сторін конфлікту.

Залишені вибухонебезпечні боєприпаси можуть бути або можуть і не бути остаточно спорядженими, мати вставлений підривник/детонатор, бути переведеними у бойовий стан чи іншим чином підготовленими до використання.

Іл. 11. Залишені боєприпаси

Причини виникнення загрози:

- о військовий підрозділ не встиг чи не зміг (вийшов з ладу транспорт або його не вистачило) вивезти всі боєприпаси та був змушений залишити їх;
- о боєприпаси були залишені навмисно в певній схованці для подальшого цільового використання;
- о залишені боєприпаси (заміновані різними засобами, частіше – за допомогою мін-сюрпризів) з метою пригорнути увагу супротивника та завдати йому втрат під час спроби взяти, підняти, перенести їх тощо.

Небезпека такого виду загроз полягає у наступному:

- о залишені боєприпаси можуть бути замінзовані та вибухнути від будь-якого контакту чи наближення до них;
- о боєприпаси можуть бути зняті з запобіжників та перебувати у бойовому стані, що під час необережних маніпуляцій з ними може призвести до вибуху;
- о ВВП можуть потрапити в неконтрольований обіг та нести велику загрозу суспільству.

ЗАБОРОНЕНО:

- ! підходити до боєприпасів, піднімати та торкатися їх;
- ! допускати інших;
- ! будь-яким чином впливати на них (механічно, кидати чимось в них, заливати рідиною тощо);
- ! користуватися поруч з боєприпасами джерелами відкритого вогню, палити;
- ! користуватися поруч з ними радіоелектронними засобами (мобільним телефоном, рацією, сигналізацією автомобіля тощо);
- ! намагатися якимось чином позначити (промаркіувати) знахідку у безпосередній близькості до неї.

ПРАВИЛЬНІ ДІЇ:

- о Якщо Ви виявили залишені боєприпаси, в жодному разі не наближайтеся до них та не пускайте інших!
- о Обережно відійдіть на безпечну відстань. Якщо є можливість, сховайтесь за будівлею або іншою захисною перешкодою. (Пам'ятайте, що, наприклад, для мінометних мін безпечною є відстань **500 м**, а для артилерійських боєприпасів – не менше **800 м**).
- о Терміново повідомте про небезпечну знахідку у **Державну службу України з надзвичайних ситуацій (ДСНС)** за телефоном **101** чи до **Національної Поліції** за телефоном **102**, **місцеві органи влади чи за спец. номером (особливо поблизу лінії розмежування, де телефони екстрених служб можуть не працювати).**
- о У безпечному місці залиште якусь позначку (червону стрічку, хустину тощо). **Не намагайтеся якимось чином позначити (промаркувати) підозрілі предмети поруч з ними!**
- о Дочекайтесь у **безпечному місці** фахівців ДСНС чи працівників поліції.

У разі виявлення подібної знахідки дітьми, вони мають обережно відійти на безпечну відстань та звернутися до дорослих. Якщо такої можливості немає, зателефонувати за телефоном **101** (ДСНС) чи **102** (поліція) з безпечної відстані.

Біля мін, боєприпасів та інших видів ВНП заборонено користуватися телефоном!

Іл. 12. Детонатори

Детонатор (іл. 12) – це пристрій, що містить чутливу вибухову речовину, призначений для утворення вибухової хвилі для ініціювання вибуху заряду міни чи боєприпасу.

Це найбільш чутлива та небезпечна частина будь-яких боєприпасів. Деякі з них можуть мати не один детонатор.

Під час проведення бойових дій детонатори можуть перебувати окремо від боєприпасів як під час транспортування та збереження, так і у випадках відокремлення від боєприпасів під час обстрілів та неспрацювання частини з них.

Небезпека такого виду загроз полягає ще в тому, що зовні детонатори (запали, підрильники) часто мають вигляд абсолютно безпечних предметів, можуть нагадувати знайомі нам речі на кшталт болтів, авторучок тощо. Кольорові та нержавіючі метали, з яких вони зроблені, додають їм ще більшої привабливості та викликають бажання підняти й роздивитися їх. Особливо схильні до цього підлітки, маючи природню жагу дослідити

все нове та незвідане. А це, як правило, закінчується ампутацією пальців або частини руки, пошкодженням обличчя та очей, втратою зору. Трапляються і летальні випадки.

ЗАБОРОНЕНО:

- о Підходити, піднімати, підбивати ногою, торкатися чужих незнайомих предметів.
- о Допускати інших.
- о Будь-яким чином впливати на них (механічно, кидати чимось в них, заливати рідиною тощо).
- о Користуватися поруч з незнайомими підозрілими предметами джерелами відкритого вогню, палити.
- о Користуватись поруч з ними радіоелектронними засобами (мобільним телефоном, рацією, сигналізацією автомобіля тощо).
- о Намагатися якимось чином позначити (промаркувати) підозрілий предмет у безпосередній близькості до нього.

ПРАВИЛЬНІ ДІЇ:

- **Не панікувати!**
- Відійти на безпечну відстань.
- І тут вже, **у безпечному місці**, залишити якусь позначку (червону стрічку, хустину тощо).
- Обов'язково повідомити (**телефонувати тільки на безпечній відстані!**) спеціальні служби за телефонами:

- 101 – ДСНС;

- 102 – Поліція.

- місцеві органи влади чи за спец. номером (особливо поблизу лінії розмежування, де телефони екстрених служб можуть не працювати).

Іл. 13. Саморобні вибухові пристрої

Саморобний вибуховий пристрій (СВП) (іл. 13) – закладений або виготовлений кустарним способом пристрій, який містить вибухову речовину, руйнівні, смертоносні, токсичні, запалювальні, піротехнічні матеріали або хімікати, призначений для того, щоб знищувати, калічити, відволікати або тероризувати. Може включати елементи з військових запасів, проте, як правило, виготовляється із невійськових компонентів.

Саморобні вибухові пристрої використовують з метою проведення теракту, вбивства чи психологічного впливу на окремих людей, груп або суспільство. Часто приводяться в дію за допомогою мобільного телефону.

Зазвичай їх маскують під знайомі предмети побуту: сумка, дипломат, валіза, пакунок, коробка, іграшка, цукерки, книжка тощо.

Основні ознаки саморобних вибухових пристроїв:

- о покинуті без догляду речі в місцях масового скупчення людей та громадському транспорті;
- о наявність на предметі дротів, розтяжок, ниток, мотузок, ізоляції, скотчу;
- о наявність антен та джерел живлення (батарейки, акумулятори тощо);
- о мобільний телефон, часовий або електронний таймер;
- о наявність підозрілих звуків, що надходять від предмета (цокання годинника, клацання та інші) чи світових сигналів (блимання, мерехтіння тощо);
- о характерний специфічний запах (бензину, газу, розчинника, паливно-мастильних матеріалів, хімічних матеріалів тощо);
- о предмет, незвичайно розташований;
- о наявність сторонніх підозрілих предметів на дереві, вікнах, дверях, які можуть бути закріплені за допомогою дроту, скотчу, шпагату чи іншим способом).

Будь-яка річ, залишена в громадському місці чи транспорті без нагляду, без господаря – це потенційна загроза, навіть якщо непомітно певних ознак саморобного вибухового пристрою.

Міна-пастка (іл.14) – вибуховий чи невибуховий пристрій (наприклад, капкан) або інший матеріал, який навмисно встановлюють для спричинення смерті або поранень внаслідок дотику до об'єкту, що здається нешкідливим, або виконання зазвичай безпечної дії.

Іл. 14. Міни-пастки

На відміну від переважної більшості попередньо описаних загроз, які встановлюють з розрахунком, що жертва не помітить їх, **міну-пастку навпаки розміщують таким чином, щоби привернути увагу та викликати бажання жертви якимось чином контактувати з нею і привести її в дію.**

Інколи цю групу загроз об'єднують з попередньою «Саморобними вибуховими пристроями», тому що частіше всього вони виготовляються кустарним способом.

У чому полягає небезпека саморобних вибухових пристроїв, у тому числі мін-пасток?

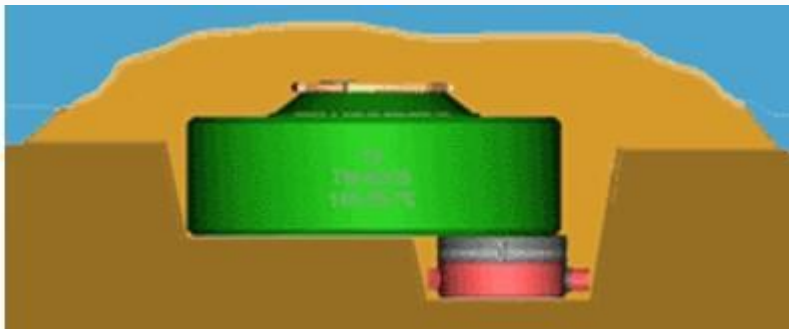
Оскільки вони зазвичай зроблені кустарним способом, ці вибухові пристрої дуже нестабільні та непередбачувані. Інколи вони можуть вибухнути під час їхнього виготовлення, транспортування чи встановлення.

Їх дуже важко ідентифікувати, тому що вони зазвичай маскуються під звичайний, знайомий та безпечний на вигляд предмет.

Нижче наводимо приклад не саморобної міни-пастки.

Міна-сюрприз МС-3 (іл.15)

Міна призначена для використання як пристрій невилучення для проти транспортних та інших мін, що не мають власного подібного пристрою. Крім того, міна може використовуватися як міна-пастка розвантажувальної дії.

Іл. 15. Міна-сюрприз МС-3 та її використання

При використанні як міна-пастка МС-3 встановлюється на місцевості так, щоб її не було видно (наприклад, у відриту лунку), а на неї укладається предмет, який обов'язково має викликати інтерес супротивника і спонукати його підняти (зброя, коробка, побутові предмети і т.п.) або скористатися їм (транспортний засіб, телефон, гаманець і т.п.). На жаль, дуже часто «супротивником» виявляється звичайна цивільна людина або дитина, якою керує цікавість чи просто жага заволодіти незнайомим предметом. Поразка завдається за рахунок сили вибуху (фугасна дія).

На сьогоднішній день частіше використовується термін «міна-пастка», який вважається більш коректним. За допомогою такого типу мін можна замінювати будь який предмет.

ПРАВИЛЬНІ ДІЇ:

- о Оскільки вони зазвичай зроблені кустарним способом, ці вибухові пристрої дуже нестабільні та непередбачувані. Інколи вони можуть вибухнути під час їхнього виготовлення, транспортування чи встановлення.
 - о Їх дуже важко ідентифікувати, тому що вони зазвичай маскуються під звичайний, знайомий та безпечний на вигляд предмет.
 - о Нижче наводимо приклад не саморобної міни-пастки.
 - о **Міна-сюрприз МС-3** (іл. 15)
 - о Міна призначена для використання як пристрій невилучення для протитранспортних та інших мін, що не мають власного подібного пристрою. Крім того, міна може використовуватися як міна-пастка розвантажувальної дії.
-
- о Заспокоїтись та заспокоїти інших.
 - о Спокійно, але переконливо попросити всіх присутніх відійти від підозрілого предмету та зробити це самому.

- Якщо це трапилося у транспорті, попросити водія зупинитися, Заглушити двигун, всім вийти та відійти від транспортного засобу.
- Якщо у приміщенні – евакуювати всіх та відійти на безпечну відстань.
- Передзвонити з **безпечної відстані** за телефонами екстрених служб (101– Служба порятунку, 102 – Поліція, до місцевих органів влади чи за спец. номером (особливо поблизу лінії розмежування, де телефони екстрених служб можуть не працювати) та повідомити про знахідку.

ЩО НЕ ПОТРІБНО РОБИТИ:

- **Панікувати.**
- **Наближатися до незнайомого підозрілого предмету та пускати інших;**
- **Намагатися самостійно з'ясувати вміст пакунку, валізи тощо;**
- **Робити спроби якимось чином вплинути на предмет чи безпосередньо, чи дистанційно.**

ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ЗАЛИШКИ ВІЙНИ (ВЗВ)

Зазвичай боєприпаси, що не вибухнули, залишені боєприпаси та інші ВНП об'єднують у загальну групу **«Вибухонебезпечні залишки війни» (ВЗВ)**, роблячи акцент на тому, що все це наслідки бойових дій (згідно міжнародних стандартів протимінної діяльності IMAS). Відповідно до Закону «Про протимінну діяльність в Україні», у нас частіше використовують загальний термін «вибухонебезпечні предмети» (ВНП).

НАБОЇ

Окремо потрібно виділити цей вид загроз, який помилково сприймає населення відносно небезпечний, з яким начебто можна проводити певні маніпуляції. Найбільш небезпечними є набої крупних калібрів, особливо споряджені кулями трасуючої, запалювальної, пристрілочної та миттєвої дії.

Іл. 15. Набої

Також досить небезпечними є капсулі-детонатори. Дрібний металевий циліндрик (довжина 45-47 мм, діаметр 7 мм) часто не сприймається як якась загроза життю і здоров'ю – і в цьому полягає головна небезпека. Унаслідок маніпуляцій із цими капсулями можна отримати дуже серйозні травми: ампутація одного чи кількох пальців, травма чи втрата очей тощо.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ:

- **Найбільша кількість випадків травмування від ВНП (опіки, втрата частини кінцівок, зору тощо) пов'язана саме з набоями.**
- **Рівень безпеки від набоїв часто недооцінюють. Військові інколи лишають ці небезпечні подарунки дітям, наражаючи їх на небезпеку.**

ЗАБОРОНЕНО:

- **Зберігати, продавати чи передавати комусь набої (з одного боку, це кримінальний злочин згідно ч.1 ст. 263 Кримінального кодексу України, який передбачає покарання від 3 до 7 років позбавлення волі, а з другого – діти можуть знайти їх та постраждати);**
- **Проводити будь-які маніпуляції з ними (механічний вплив, нагрівання, розбирати тощо);**
- **Носити з собою у кишені (це теж нагрівання, тертя).**